

Kultúrne aktivity mladých ruštinárov

Jozef Sipko, Filozofická fakulta PU, sipkojoz@unipo.sk

Ruštinári na FF PU v Prešove pravidelne organizujú kultúrne programy pod známym názvom *Večerinka*. 1. decembra 2010 sa zišli na podobnom podujatí učitelia a študenti Katedry rusistiky a translatológie, v rámci ktorého prezentovali pomerne bohatý kultúrno-spoločenský program. Konštatovali sme, že za posledné roky to bol **najlepší program** našich študentov. Veľký podiel na tejto kvalite mali najmä tí študenti, ktorí sa predstavili na svetovom festivale ruského slova vo Varšave v septembri r. 2010. Sú medzi nimi veľmi dobré recitátorky, ktoré majú skúsenosti so scénického vystupovania, sú prirodzené a smelé a aj program v ich podaní vyznieva originálne. Oceniť treba aj celkový scenár, v rámci ktorého boli prezentované viaceré nápadité postupy. Kombinácia hudby, textov interpretovaných piesní a priame zapojenie do istej hry aj publika malo medzi prítomnými veľký ohlas. Autori scenára mali aj ďalšie veľmi dobré nápady. Využili im známy jazykový a najmä frazeologický potenciál ruštiny na to, aby do programu zapojili svojich učiteľov a ostatných študentov. Vysoko treba oceniť vystupovanie konferencierok, ich veľmi dobrú ruštinu a do istej miery potrebné herectvo. Ruštinárske večierky vytvárajú tradičné atmosféru slovanofilstva. Okrem ruštiny a slovenčiny zaznela na večierku ukrajinčina a bieloruština v podaní hostí – riaditeľky IRUS doc. Ľ. Babotovej a doc. Viktorii Liašuk, lektorky bieloruského jazyka. Súčasný lektor ruského jazyka na našej katedre doc. A. J. Krajev z ďalekého Irkutska vo svojom vystúpení vysoko ocenil najmä kultúrny program a všetkých účinkujúcich študentov.

Tento druh programu vyvoláva v nás úvahy o vyššej miere zapojenia etnokultúrnych prvkov do cudzojazyčných aktivít na našej fakulte. Veď podobné programy sa môžu audiovizuálne spracovať a neskôr didaktický primerane využiť, čo určite bude motivovať mladých ľudí k tvorivejšej činnosti v rámci cudzích jazykov. To je napokon jedna z priorít v rámci proklamovaných cieľov v našom Centre excelentnosti – propagácia mnohých zložiek **etnokultúry** práve prostredníctvom viacjazyčných audiovizuálnych nahrávok. Podobný umelecký dokument pod názvom *Cyprián*, ktorého autorom je študent z Inštitútu estetiky a vied o umení, získal v máji 2010 v Moskve na medzinárodnom videofestivale *Mladost' slovanského sveta* 2. miesto.

Naše predstavy o prepojení jazyka a kultúry v aplikovanej didaktickej podobe do značnej miere naplnili učitelia a študenti gymnázia v **Lipanocho** a miestnej ZUŠ 3. decembra 2010. Organizovali už 8. ročník *Dní ruskej kultúry* s programom, ktorý znesie aj veľmi náročné kritériá. Tentoraz ich kultúrny program pred zaplneným hľadiskom mestskej galérie bol venovaný životu a dielu A. S. Puškina. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že nič originálneho v tom nie je. Program bol však zostavený prostredníctvom strihového audiovizuálneho materiálu z rôznymi obrazmi zo života Puškina a jeho živým scénickým doplnením. Žiada sa tu ilustrovať niekoľko vydarených častí scenára. Detstvo Puškina bolo ilustrované zábermi z miest, kde žil, portrétom jeho pestúanky Ariny Rodionovnej a na scéne v dobovom kostýme v úlohe mladého Puškina a pestúanky Ariny vystupovali študenti. Keď Arina Rodionovna rozprávala svojmu chovancovi rozprávky, tak na premietacom platne sa objavili zábery z kresleného filmu na motívy známej *Rozprávky o cárovi Saltanovi*:

*Kaby ja byla carica. –
Tret'ja molvila devica –
Ja b dl'a baťuški carja,*

Rodila bogatyrya...

Veľký ohlas mala scéna, v ktorej sa spomínala poéma Puškina *Cigáni*. Dobové zábery Cigánov, s ktorými sa Puškin stretával v Besaríbii, približne v dnešnom Moldavsku, boli doplnené temperamentnými rómskymi tancami priamo na javisku. Pôsobivé boli scény z románu *Eugen Onegin*. *Tatjana* v podaní jednej študentky tiež v dobovom kostýme píše a súčasne prednáša slávne *Pismo Tatjany Oneginu*:

*Ja k vam pišu, čevo že bole,
Što ja mogu ješčo skazať?
Teper ja znaju, v Vašej vole,
Meňa prezrenijem nakazať...*

Hneď nato pokračuje scéna stretnutia Onegina s Tatjanou, kde Onegin má dlhý monológ, v ktorom oznamuje zamilovanej dievčine, že ju ľúbi iba ako brat. Hoci Tatjana v celej scéne mlčí, ale veľmi dobre hrá svojou mimikou a gestami.

Medzitým sme si vypočuli romance na verše Puškina v podaní absolventov konzervatória, ktorí tu vystupovali ako hostia. V tej istej pozícii boli bývali profesori gymnázia Fabián a Smrek, ktorí už ako dôchodcovia recitovali krásnu Puškinovu poéziu. Veľkú pozornosť vyvolali záverečné scény zo života Puškin, keď prebieha jeho súboj s Dantesom, po ktorom Puškin zomiera. Tieto zábery boli vybrané, ako aj mnohé ďalšie, z jedného z posledných ruských filmov o veľkom ruskom básnikovi. Na záver vystúpila s básňou Puškina *Pamjatnik* riaditeľka školy Mgr. V. Urdová. Slová tejto básne sú silným emocionálnym epilógom života a tvorby A. S. Puškina:

*Ja pamjatnik sebe vozdvig nerukotvornyj,
K nemu ne zarastot narodnaja tropa,
Voznessa vyše on glavoju nepokornoj,
Aleksandrijskovo stolpa.*

Mnohí hostia, medzi nimi aj z Ruska, ktorí boli prítomní na 8. ročníku *Dní ruskej kultúry* v Lipanoch sa jednoznačne zhodli v tom, že tohtoročný program mal **veľmi dobrú úroveň**. Riaditeľka gymnázia V. Urdová so svojimi učiteľmi aj s učiteľmi ZUŠ (Základná umelecká škola) v reálnej podobe ukázali, ako sa dá tvorivo pracovať pri vyučovaní cudzieho jazyka. Dlhodobu to prezentujú profesori ruštiny Mgr. V. Kučinová a Mgr. D. Kazimir, PhD. Vysoko toto podujatie hodnotil takisto primátor Lipian Ing. Vokal.

Nie je náhoda, že dlhodobu na Katedre rusistiky a translatológie FF PU v Prešove medzi najlepších študentov patria práve **absolventi gymnázia Lipany**. Tento potenciál tvorivých učiteľov a žiakov vyvoláva asociácie s ďalšími možnosťami, ako obohatiť našu učiteľskú prácu. Veď analogické programy tvoria žiaci a študenti ruských základných a stredných škôl v rámci etnokultúrnej metodológie aj v Rusku. Môžem jednoznačne potvrdiť, že vyššie uvedené programy našej mládeže s motívmi ruskej a slovanskej kultúry by našli dôstojné miesto medzi ruskými rovesníkmi. Bolo by možno efektívne, keby sa podaril projekt s analogickým obsahom, ktorý by získal reálnu podporu *Fondu Russkij mir*. To by mohla byť výzva pre ďalšie školy, ako aktivizovať tvorivé schopnosti našich mladých ľudí.

„Táto štúdia, bola vytvorená realizáciou projektu *Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra*, na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“